

Rzeźbotwórcza działalność wiatru

- 1. Niszcząca działalność wiatru**
- 2. Akumulacyjna działalność wiatru**
- 3. Pustynie i ich powstawanie**

Wiatr jest czynnikiem rzeźbotwórczym, głównie w klimatach **suchych i kontynentalnych** (szczególnie pustynie i półpustynie).

W klimatach tych roślinność zazwyczaj jest bardzo skąpa, toteż nie jest w stanie skutecznie przytrzymać zwięzłego materiału skalnego przed wywiewaniem.

Korazja – proces polegający na szlifowaniu, żłobieniu, zdzieraniu i wygładzaniu powierzchni skał (podłoża skalnego) wskutek uderzeń ziaren piasku niesionego przez wiatr

Grzyb skalny

POWSTAWANIE I OBALENIE SIĘ GRZYBA SKALNEGO

1 *Uderzanie okruchów skalnych o skalę ostańcową*

2 *Korazja eoliczna podstawy skały ostańcowej*

3 *Utworzenie grzyba skalnego i dalsza erozja podstawy*

4 *Obalenie grzyba skalnego*

Korazja – erozyjna działalność wiatru

Grzyb skalny

Korazja – erozyjna działalność wiatru

Grzyb skalny

Korazja – erozyjna działalność wiatru

łuki skalne

deflacja – polega na wywiewaniu materiału skalnego

bruk deflacyjny - grubszy materiał zwietrzelinowy, który pozostał na powierzchni ziemi po wywianiu przez wiatr materiału drobniejszego

Jardangi - bruzdy i mury skalne, ukształtowane przez korazję eoliczną (uderzanie o skałę okruchów skalnych przenoszonych przez wiatr). Wydłużone, zarysowane w pewnym kierunku, znaczą przeważający kierunek oddziaływania wiatru

Akumulacja

ripplemarki - niewielkie pofalowania na piasku o wysokości do kilkunastu centymetrów

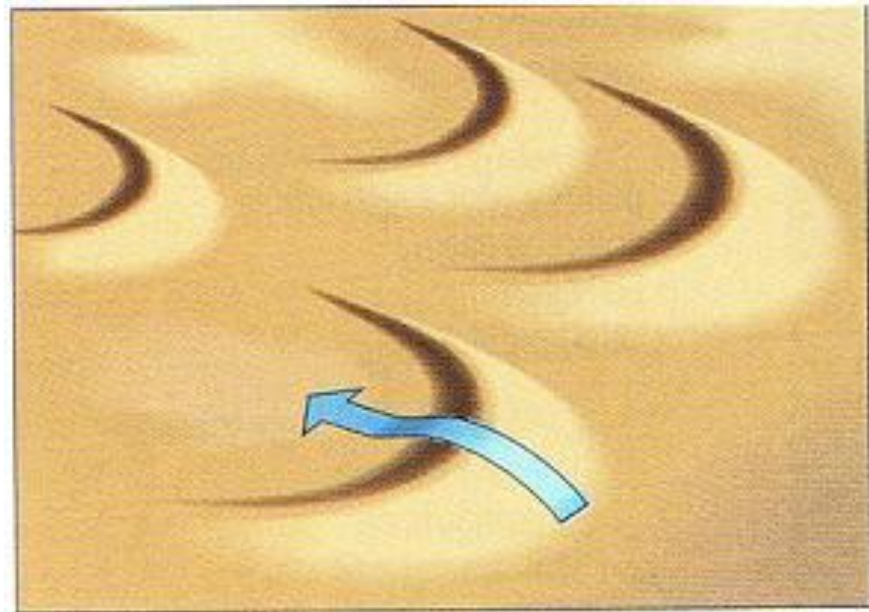
Akumulacja

Wydmy

Akumulacja

Wydmy

Wydmy - barchany

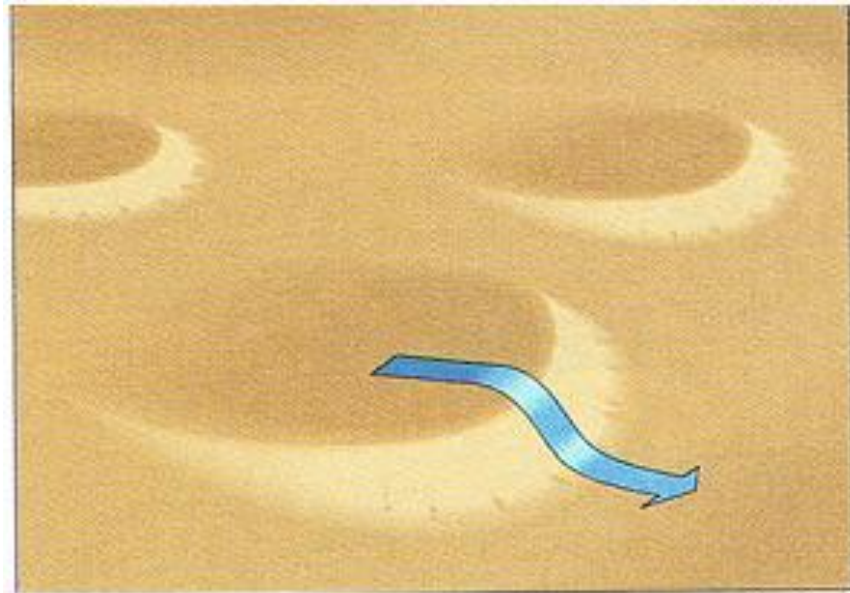

Barchany na Saharze

Akumulacja

Wydmy

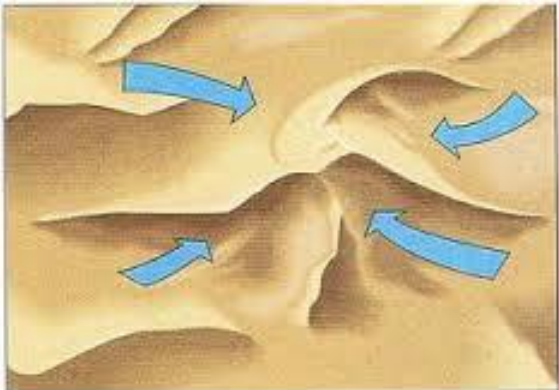

Wydmy - paraboliczne

Wydmy paraboliczne w Słowińskim Parku Narodowym

Wydmy gwiaździste

Największe pustynie na świecie

Pustynia	Powierzchnia w tys. km ²
Sahara (Północna Afryka)	9 100
Gobi (Chiny, Mongolia)	1 300
Ar-Rub al-Chali (Półwysep Arabski)	660
Wielka Pustynia Wiktorii (Australia)	650

Gobi

Sahara

Wielka Pustynia Słona

Ar-rab al-Hali

Atakama

Kalahari

Namib

Wielka Pustynia Wiktorii

Pustynia Patagonii

Ze względu na genezę pustynie dzielimy na:

1) pustynie zwrotnikowe,

Sahara, Nubijska, Arabska, Wielki Nefud, Syryjska, Wielka Pustynia Wiktorii, Wielka Pustynia Piaszczysta, Pustynia Gibbona

2) pustynie śródgórskie,

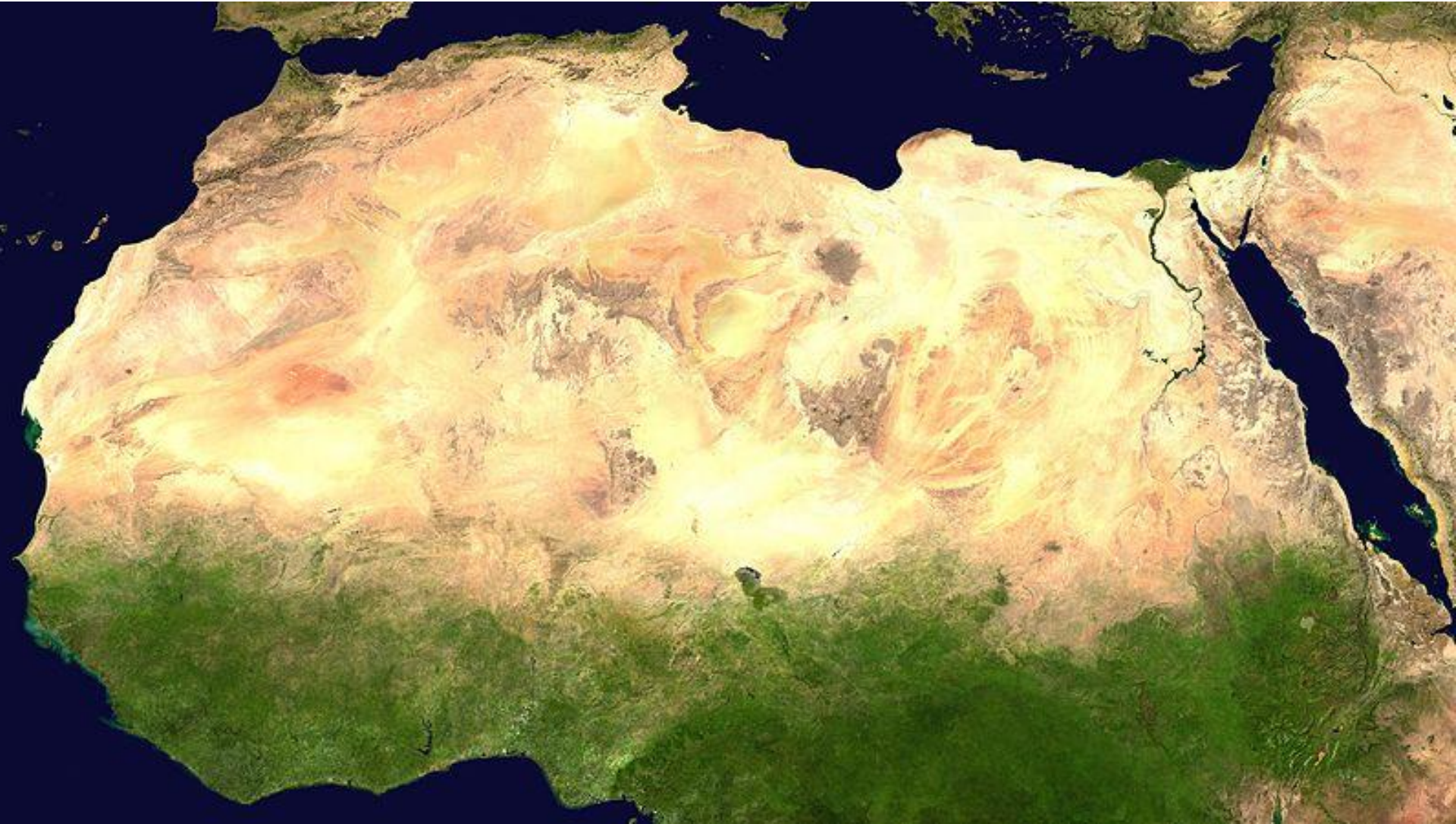
Pustynia Takla Makan w Kotlinie Kaszgarskiej, Pustynia Gobi, Kyzyl-kum, Kara-kum, Pustynia Ałaszan.

3) pustynie na wybrzeżach (pustynie mgliste)

Pustynia Atakama (zach. część Ameryki Południowej – powstała dzięki zimnemu prądowi Peruwiańskiemu)

Pustynia Namib w zachodniej Afryce – powstała dzięki zimnemu prądowi Benguelskiemu.

Pustynia Sahara – pustynia zwrotnikowa

pustynie śródgórskie

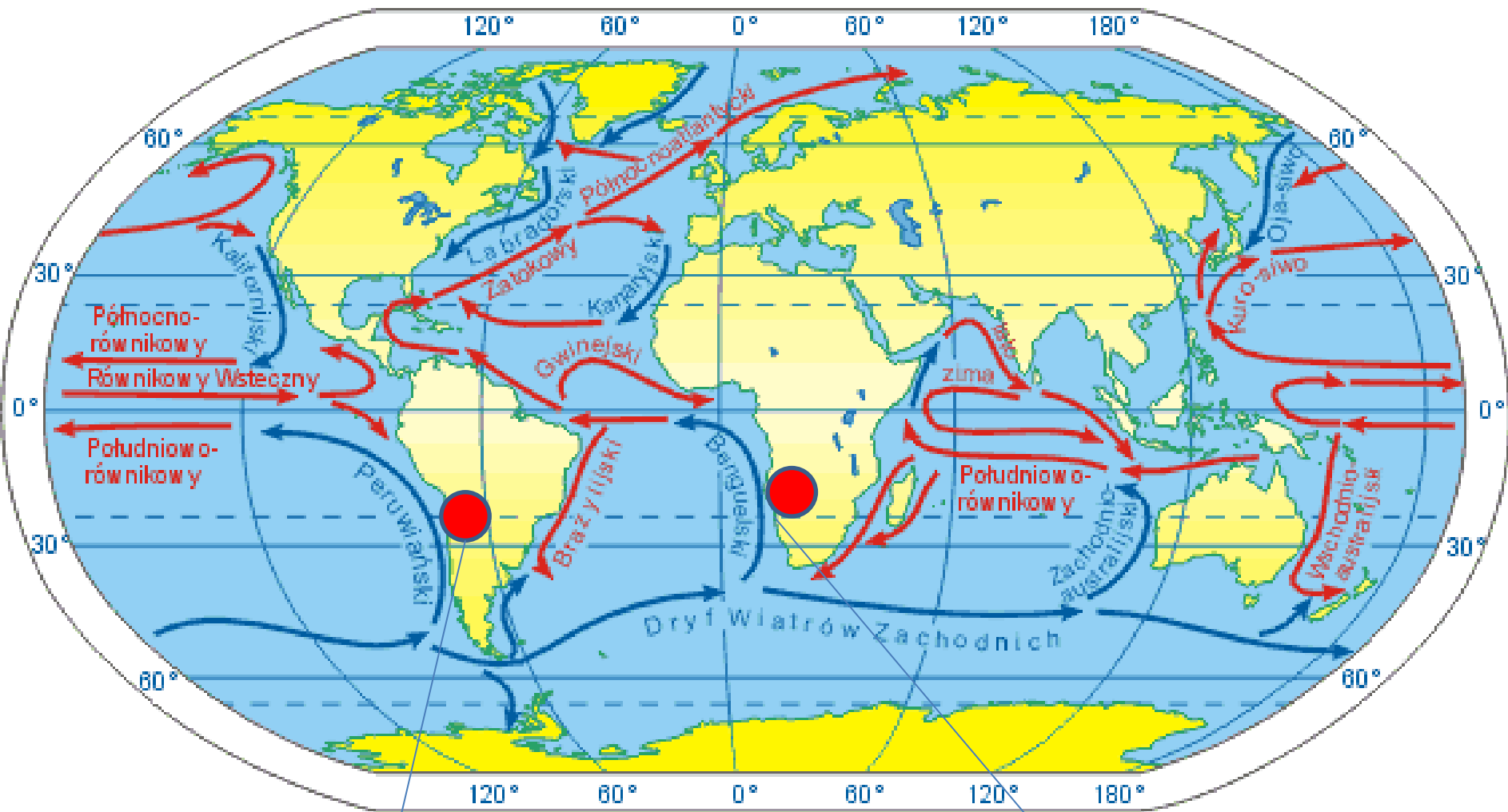

Kara Kum
Kyzyl Kum

Takla Makan

Gobi

Ar-Rub al-Chali

 prądy ciepłe
 prądy zimne

Atacama

Namib

pustynie mgliste na wybrzeżach

**Pustynia Atacama (pustynia mglista) - najsuchsze miejsce na świecie
roczna suma opadów nie przekracza 100 mm**

Pustynia Namib – Południowa Afryka
Najwyższa wydma na świecie „Dune 7” – 340 m

Rodzaje pustyń:

- **pustynie piaszczyste (ergi)**
- pustynie ilaste,
- pustynie kamieniste (hamady)
- pustynie żwirowe (seriry)

Sahara

– pustynia piaszczysta

Rodzaje pustyń:

- pustynie piaszczyste (ergi)
- **pustynie ilaste,**
- pustynie kamieniste (hamady)
- pustynie żwirowe (seriry)

Sonora (USA) - pustynia ilasta

Rodzaje pustyń:

- pustynie piaszczyste (ergi)
- pustynie ilaste,
- **pustynie kamieniste (hamady)**
- pustynie żwirowe (seriry)

Al. Hamada (Libia)
- pustynia kamienista

Rodzaje pustyń:

- pustynie piaszczyste (erga)
- pustynie ilaste,
- pustynie kamieniste (hamady)
- **pustynie żwirowe (seriry)**

Sahara
- pustynia żwirowa

Półpustynia

